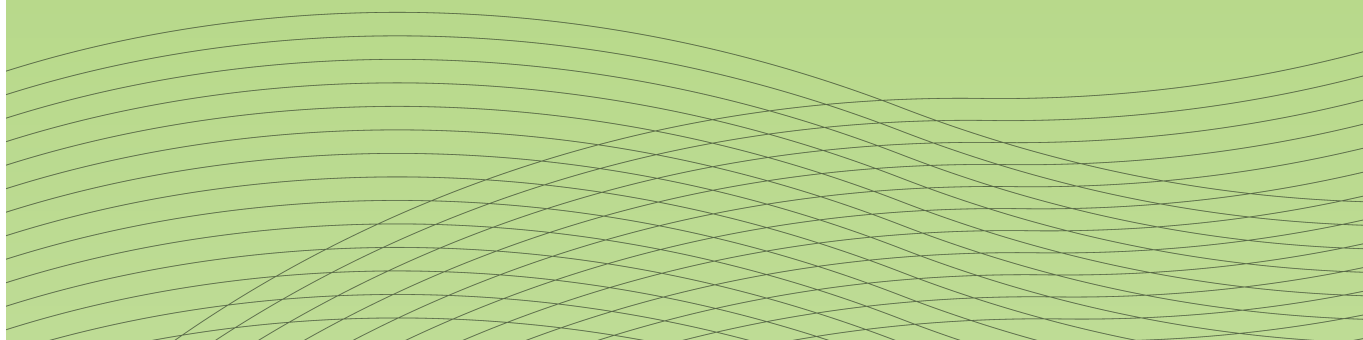

Skattebetalarna:

Andelen arbetande seniorer ökar snabbast i hela EU

Lägre skatt har stor betydelse

Andelen arbetande seniorer ökar snabbast i hela EU

Skattebetalarnas beräkningar visar att den positiva effekten på arbetsmarknaden för antalet sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år till övervägande del kan förklaras av avskaffandet av den särskilda löneskatten¹ och införandet av dubbla jobbskatteavdrag 2007. Ny statistik från Eurostat, som Skattebetalarna bearbetat, visar att Sverige har EU:s snabbast växande sysselsättningsgrad bland personer i åldersgruppen 65–74 år. Sedan år 2006 har sysselsättningsgraden ökat med över sex procentenheter, vilket är störst ökning bland EU-länderna.

Sett i ett längre tidsperspektiv, sedan 1995, är det tydligt att skattelättnaderna 2007 för de över 65 år (avskaffad särskild löneskatt och gynnsamma jobbskatteavdrag) har haft en större positiv effekt på sysselsättningsgraden än det nya pensions-systemet 1999 och rätten att få jobba till 67-årsdagen 2001.

Antalet sysselsatta i åldersgruppen har ökat med nära 100 000 personer sedan 2006, från 78 000 till 177 000 personer 2014. Ett bättre mått är sysselsättningsgraden, som uppvisar en ökning med hela 6,4 procentenheter. En ökning från 10,1 procent 2006 till 16,5 procent 2014.

Regeringen aviserade i höstens nedröstade budget att de delvis vill återinföra den så kallade särskilda löneskatten för personer över 65 år med 5,6 procent. Det innebär en skattehöjning på äldres arbetsinsats och slår både direkt mot egenföretagare och indirekt mot de anställda då

arbetskraftskostnaden ökar genom höjd skatt för deras arbetsgivare.

Skattehöjningen motsvarar i genomsnitt 10 300 kronor per sysselsatt över 65 år.² Men variationerna blir stora bland de sysselsatta beroende på deras inkomst och arbetstid.

Resultaten visar tydligt att reformerna lett till en ökad sannolikhet att äldre arbetar längre men också förbättrade incitament för arbetsgivare att behålla eller nyanställa äldre. Allt fler seniorer arbetar – en positiv trend som riskerar att brytas med regeringens förslag.

Budgeten röstades ned – särskild löneskatt för äldre väntas dyka upp på nytt

I den nedröstade budgetpropositionen för 2015 föreslog regeringen att delvis återinföra den särskilda löneskatten på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete till dem som vid årets ingång fyllt 65 år (avskaffades 2007). Särskild löneskatt skulle även återinföras på inkomst från aktiv näringsverksamhet för personer som vid årets ingång fyllt 65 år, samt för personer som inte har fyllt 65 år men under hela året uppburit hel allmän ålderspension. Även de födda 1937 eller tidigare som inte omfattas av några sociala avgifter skulle nu omfattas av det nya förslaget. Den särskilda löneskatten skulle hamna på 5,6 procent³, och är en ren avgift som inte förbättrar pensionen.

Alliansregeringen

2007 införde alliansregeringen två riktade skattelättnader för äldre: förhöjt jobbskatteavdrag för de som fyllt 65 år vid årets ingång (dubbelt jobbskatteavdrag) samt sänkta arbetsgivaravgifter med 16 procentenheter för de som fyllt 65 år genom att den särskilda löneskatten slopades.

¹⁾ Den särskilda löneskatten är en form av social avgift / arbetsgivaravgift.

²⁾ Det motsvarar en genomsnittlig månadslön på cirka 15 300 kronor.

³⁾ Regeringen backade från sitt första förslag om en särskild löneskatt på 8,5 procent.

Regeringen räknar med att skatteintäkterna ökar med 1,55 miljarder kronor netto till följd av denna förändring. Brutto handlar det om cirka 1,82 miljarder kronor – men olika övervältringseffekter, som lägre löner och bolagsvinster, minskar statens totala skatteintäkter. Förslaget kom som en total överraskning eftersom det aldrig nämndes i valrörelsen.

Ålderspensionsavgift och särskild löneskatt skulle ge en total social avgift på 15,81 procent för anställda över 65 år. Det skulle fortfarande vara lägre än de fulla arbetsgivaravgifter på 31,42 procent, som gäller för personer under 65 år, och näringsidkares egenavgifter på 28,97 procent. Men slopandet av den särskilda löneskatten 2007 var tillsammans med fördubblat jobbskatteavdrag för dem över 65 år viktiga åtgärder för att stimulera äldre arbetstagare att stanna kvar på arbetsmarknaden. Och, inte minst, för arbetsgivare att behålla dem eller våga nyanställa äldre genom lägre kostnader.

Sverige har snabbast ökning i EU av andelen arbetande seniorer

Sverige följt av *Norge*, *Schweiz*, Storbritannien och Tyskland. Så ser topplistan ut över de EU- och EFTA-länder som har snabbast växande andel personer i åldersgruppen 65–74 år som arbetar. Det framgår av ny statistik från Eurostat, EU:s

motsvarighet till SCB, som Skattebetalarna bearbetat för perioden 2006 till och med senast inrapporterade data för det tredje kvartalet 2014.

Sysselsättningsgraden i de 28 EU-länderna påverkas av flera faktorer; framförallt av enskilda länders villkor för pensionering och utformning av pensionssystem.

Sverige har haft en accelererande ökningstakt av sysselsättningsgraden sedan 2006

Bättre hälsa, förändrade villkor för pensionering och riktade skattelättnader för dem som arbetar vidare är viktiga faktorer till att allt fler svenska seniorer arbetar.

Sedan i början av 2000-talet har sysselsättningsgraden ökat något i de 28 EU-länderna som helhet. Men i Sverige har den ökat betydligt mer än EU-snittet. Och sedan 2006 har sysselsättningsgraden haft en accelererande ökningstakt. Till stor del är detta ett resultat av att den särskilda löneskatten avskaffades och införandet av det förhöjda jobbskatteavdraget 2007 (för dem över 65 år). Detta visar på ett tydligt samband mellan lägre skatteuttag och fler som förlänger sina arbetsliv.

I diagram 2 ser vi att de riktade skattelättnaderna 2007 har haft en större bestående effekt på sysselsättningsgraden än det nya pensionssystemet 1999 och rätten att arbeta till 67 år 2001.

Tabell 1. De fem länder med störst ökning av sysselsättningsgraden i åldersgruppen 65-74 år mellan 2006 och 2014 (kvartal 1-3).

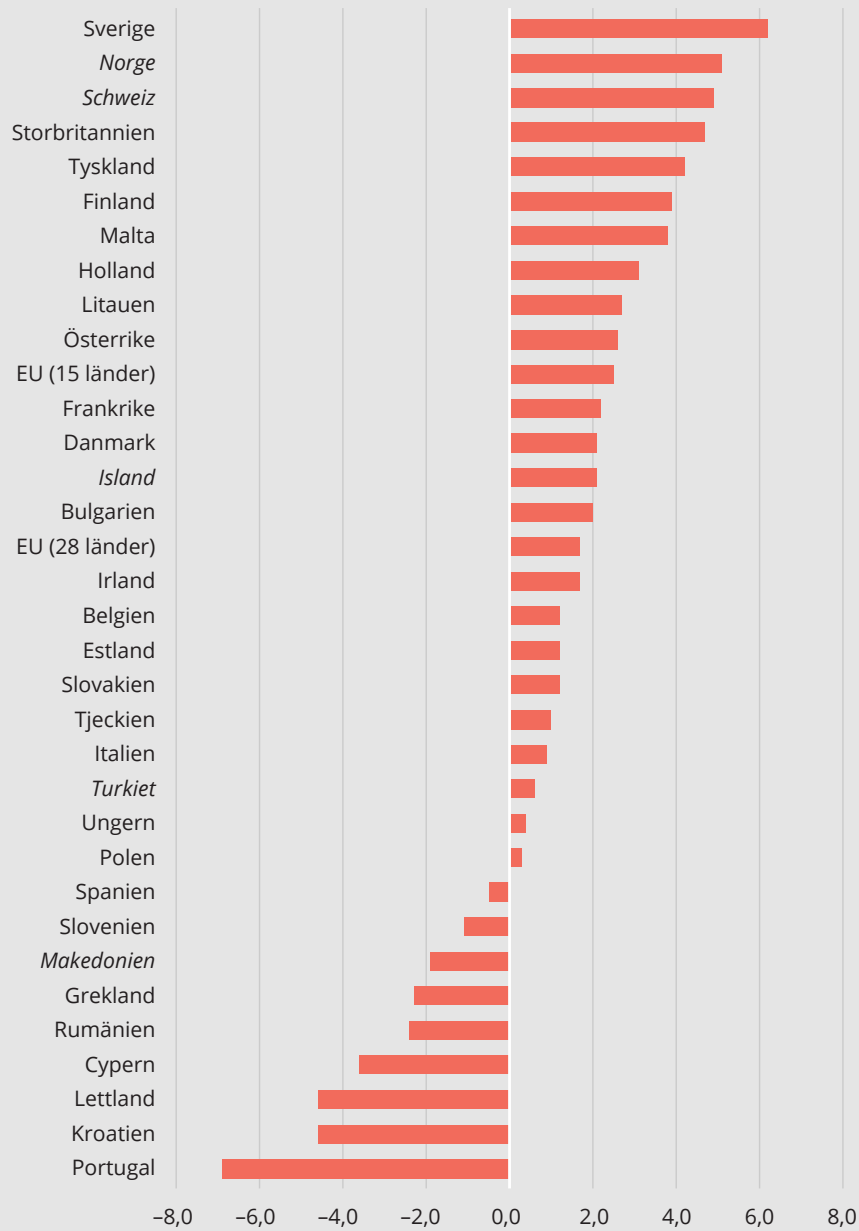
	2006 procent	2014* procent	Ökning, procentenheter
Sverige	10,0	16,2	6,2
<i>Norge**</i>	13,8	18,9	5,1
<i>Schweiz**</i>	12,8	17,7	4,9
Storbritannien	11,2	15,9	4,7
Tyskland	5,1	9,3	4,2
EU (15 länder)	6,1	8,6	2,5
EU (28 länder)	7,0	8,7	1,7

* 2014 avser kvartal 1-3 och jämförs med helåret 2006. Enligt tidigare års utfall för dessa 5 länder ger det en bättre träffsäkerhet med den faktiska förändringen i sysselsättningsgrad mellan helår än vad jämförelser av kvartal 1-3 mellan olika år. Det finns ett fåtal små avvikelser i kvartals- och årsdata mellan SCB och Eurostat, se vidare sid 8.

** Eurostat samlar även in data från de 3 EFTA-länderna; Norge, Island och Schweiz.

Källa: Eurostat.

Diagram 1. Förändring av sysselsättningsgraden i åldersgruppen 65-74 år mellan 2006 och 2014 (kvartal 1-3), procentenheter

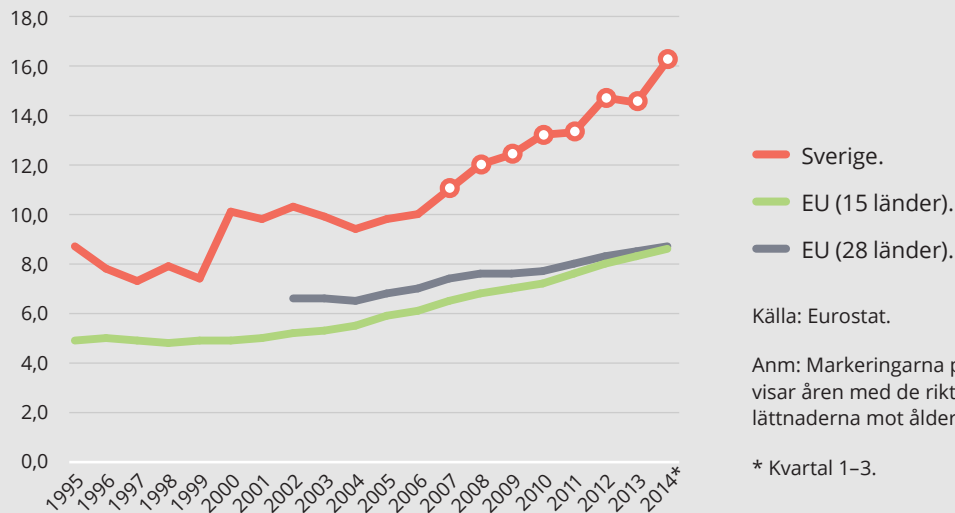

* Eurostat samlar även in data från de 3 EFTA-länderna; Norge, Island och Schweiz samt Turkiet och Makedonien.

Källa: Eurostat.

Anm. Luxemburg saknar värde för 2006 och är därför inte med. 2014 avser kvartal 1 till 3.

Diagram 2. Sysselsättningsgrad i åldersgruppen 65-74 år i Sverige och EU28 och EU15, 1995-2014*, procent

Större regelförändringar som påverkat svenska seniorers sysselsättningsgrad

1999, pensionsöverenskommelsen – nytt pensionssystem sjösattes.

2001 – rätt att arbeta till 67 år. Den 1 september 2001 ändrades lagen om anställningsskydd (LAS) så att arbetstagare fick rätt att arbeta kvar till den månad då han eller hon fyller 67 år. Regeln är tvingande utan undantag.

2007 infördes två riktade skattelättnader för dem som fyllt 65 år vid årets ingång: jobbskatteavdrag (dubbelt) och sänkta arbetsgivaravgifter med 16 procentenheter genom att den särskilda löneskatten avskaffades.

Nära 180 000 personer över 65 år påverkas direkt eller indirekt

Cirka 176 700 personer i åldersgruppen 65-74 år var sysselsatta på arbetsmarknaden under 2014 enligt SCB. Det innebär att 16,5 procent av befolkningen i denna åldersgrupp finns kvar i arbetskraften. Av dessa är ungefär 71 900, 41 procent, egenföretagare.

Ett återinförande av den särskilda löneskatten för dem över 65 år höjer skatten för arbetsgivare som har äldre anställda. Förslaget slår dessutom mot de som är egenföretagare och som får en direkt skattehöjning. Det gäller även företagare som driver aktiebolag och som i statistiken räknas som anställda.

Positiva effekter av reformer för äldre – stigande sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgraden (sysselsatta i åldersgruppen i relation till gruppens totala storlek) i åldersgruppen 65-74 år har ökat med hela 6,4 procentenheter sedan 2006, från 10,1 procent till 16,5 procent 2014. Det innebär en ökning i absoluta tal med 98 400 sysselsatta, från 78 300 till 176 700 sysselsatta, eller 130 procent.

Ökningen i sysselsättningsgrad kan ställas i relation till hela populationen, 15-74 år, där motsvarande ökning under perioden motsvarar 0,4 procentenheter.

Att sysselsättningsgraden bland 65-74-åringar ökar från 10,1 procent 2006 till 16,5 procent 2014 måste ses som ett tydligt resultat av att slopandet

Tabell 2. Antal sysselsatta och sysselsättningsgrad, 65-74 år, uppdelat efter anställningsform 2006 och 2014

	Antal			Sysselsättningsgrad		
	2006	2014	Förändring	2006	2014	Förändring, %-enheter
Fast anställda	19 900	58 000	38 100	2,6 %	5,4 %	2,9
Tidsbegränsat anställda	17 300	46 900	29 600	2,2 %	4,4 %	2,2
Företagare	41 000	71 900	30 900	5,3 %	6,7 %	1,4
Sysselsatta totalt	78 300	176 700	98 400	10,1 %	16,5 %	6,4
Sysselsättningsgrad, 65-74 år	10,1%	16,5%	6,4 procentenheter			
Sysselsättningsgrad, 15-74 år	65,8%	66,2%	0,4 procentenheter			

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU).

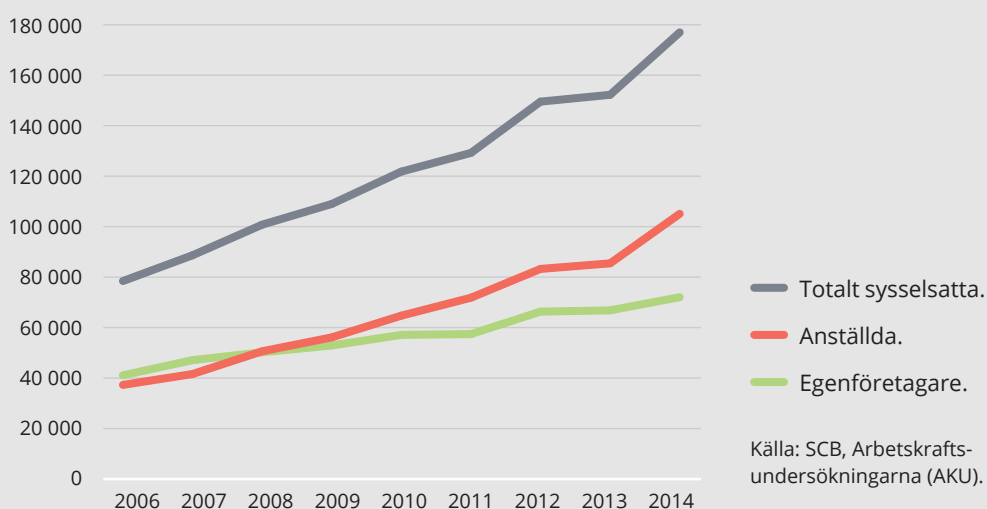
av den särskilda löneskatten tillsammans med det mer gynnsamma jobbskatteavdraget haft en positiv effekt på äldres deltagande på arbetsmarknaden.

Skulle sysselsättningsgraden legat kvar på samma nivå 2014 som 2006 hade det inneburit 68 700 färre äldre sysselsatta på dagens arbetsmarknad varav 15 200 färre företagare.

I absoluta tal har antalet egenföretagare ökat med 75 procent medan antalet anställda ökat med 182 procent. De företagare som driver aktieföretag räknas dock in i statistiken över anställda, vilket gör att de säkerligen är fler.

Bolagsverket har idag totalt 122 140 enskilda firmor registrerade på personer födda 1949 eller

Diagram 3. Antalet sysselsatta i åldersgruppen 65-74 år uppdelat efter anställda och egenföretagare, 2006-2014

tidigare. Flera av dessa är emellertid inaktiva och en individ kan ha flera enskilda firmor registrerade.

Skatteköjning med i genomsnitt 10 300 kronor per sysselsatt örer 65 år

En enkel beräkning utifrån regeringens budgetproposition för 2015 visar att underlaget för särskild löneskatt för dem örer 65 år skulle omfattas av förslaget beräknas till cirka 32,58 miljarder kronor. Den finansiella bruttointäkten uppgår till 1,82 miljarder kronor medan nettoeffekten för statens skatteintäkter blir 1,55 miljarder kronor. Skillnaden beror enligt regeringen på övervältringseffekter på löner och företagens vinster samt bolagsskatt som reducerar statens skatteintäkter av reformen.

När den finansiella bruttointäkten av den särskilda löneskatten på 5,6 procent fördelas ut på det totala antalet sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år (176 700, SCB, AKU 2014) motsvarar det en genomsnittlig skatteköjning på 10 325 kronor per sysselsatt örer 65 år. Det motsvarar en månadsinkomst på i snitt 15 350 kronor.

De sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år är inte en homogen grupp. Gruppen skiljer sig i flera avseenden från arbetskraften som helhet. Det handlar framförallt om en högre andel egna företagare och färre arbetade timmar.

Medelarbetstiden per vecka (överenskommen arbetstid) ligger på cirka 24,5 timmar för dem mellan 65 och 74 år. Det är en ökning med en timme jämfört med 2006. Multiplicerar vi antalet genomsnittliga timmar med antalet sysselsatta i åldersgruppen visar det på en ökning av antalet arbetstimmar med 135 procent sedan 2006.

Tabell 3. Arbetstid per vecka för sysselsatta, 65–74 år 2014.

Antal timmar/v	Alla sysselsatta, 65–74 år
1–19	40%
20–34	26%
35–	34%

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 2015.

Och ungefär en tredjedel i åldersgruppen arbetar 35 timmar eller mer – vilket gör att de kan betraktas som heltidsarbetande. Det medför att variationerna i inkomst inom gruppen är stora.

Lönekostnaden, skatten på arbete, ökar både för den enskilde företagaren och arbetsgivaren. I tabell 4 illustreras några exempel på hur stor skatteköjning för en anställd kan bli eller hur stor den kan bli för en egenföretagare. En köjning som regeringen bedömer till betydande del kommer att vältras örer på de anställdas löner, företagets vinster och bolagsskatten.

Tabell 4. Den årliga skatteköjningen vid olika månadsinkomster till följd av den särskilda lön eskatten.

Månadslön, kr mån	Höjd skatt, kr år
50 000	33 600
45 000	30 240
40 000	26 880
35 000	23 520
30 000	20 160
25 000	16 800
20 000	13 440
15 000	10 080
10 000	6 720
5 000	3 360

Den 67-åriga egenföretagare som är verksam i dag som en rutinerad senior-konsult med exempelvis 50 000 kronor i arvode får sin lönekostnad höjd med 2 800 kronor i månaden.

Många hinder stoppar seniorers arbetslust

Det finns flera undersökningar som visar att viljan att fortsätta jobba efter 65-årsdagen finns bland de äldre. Enligt AMF:s senaste pensionsrapport (2014) uppgår en av fem pensionärer att de hade velat pensionera sig senare. Och örer en fjärdedel av pensionärerna säger att de kan tänka sig att jobba igen om det fanns goda möjligheter.

Enligt Pensionsåldersutredningen säger cirka 25–40 procent av pensionärerna att de gärna skulle ha arbetat längre om attityderna mot äldre var mindre negativa. Och de refererar även till en stor undersökning av pensionärer i 19 industriländer som visade att mer än en tredjedel av Sveriges pensionärer uppgav att pensioneringen var ofrivillig.

Många arbetsgivare har en skeptisk syn på äldre arbetskraft enligt Pensionsåldersutredningens genomgång av olika studier. Äldre som vill arbeta längre möts ofta av ointresserade arbetsgivare, oförstående kollegor, undrande kamrater och andra önskemål från familjen. Därtill kan kostnaderna för arbetsgivaren att behålla eller anställa äldre personer bli höga om höga premier för tjänstepensioner ska betalas, som ofta höjs med åldern.

En studie från Institutet för arbetsmarknads- politisk utvärdering (IFAU) från 2012 visar att slopandet av den särskilda löneskatten och införandet av ett mer gynnsamt jobbskatteavdrag har lett till ökad sysselsättning med 1,5 procentenhet året efter 65 årsdagen. Men IFAU ser också reformen som dyr och ifrågasätter den.

Sverige behöver fler seniorer på arbetsmarknaden!

Sverige står inför demografiska utmaningar med en stigande andel äldre i befolkningen och där allt färre ska försörja allt fler. Samtidigt som befolkningen blir allt äldre blir den också friskare. Därför är det många som både kan och vill jobba

längre. Ofta är det en vilja att fortsätta vara med och bidra, tjäna lite extra pengar eller för att man trivs med sitt jobb som gör att äldre stannar kvar ett par år till på arbetsmarknaden. För arbetsgivaren handlar det ofta om att få viktig kompetens att stanna kvar ett par år till inom företaget.

Därför är det av stor vikt att trösklarna för att stanna kvar på arbetsmarknaden är låga och att det finns morötter att arbeta längre. Attityderna i samhället till äldre på arbetsmarknaden behöver bli bättre hos såväl samhället i stort som hos enskilda arbetsgivare.

Det är tydligt att ekonomiska incitament spelar en viktig roll både för beslutet när en individ väljer att gå i pension och för en arbetsgivare att behålla eller nyanställa en äldre medarbetare.

Med regeringens förslag blir det både dyrare att anställa och ha kvar seniorer i verksamheten. Personer som fortfarande vill och kan bidra med arbetstimmar till samhället. Risken är stor att färre arbetsgivare kommer att vara intresserade av att behålla och nyanställa äldre personal och inte minst att det inverkar negativt på många seniorers vilja att fortsätta som företagare. Förslaget är ett steg i fel riktning – en straffbeskattning av Sveriges seniorer.

Den positiva trenden med allt fler seniorer som fortsätter att arbeta riskerar att brytas om den särskilda löneskatten återinförs.

Fakta om EU-jämförelsen

Eurostat, Labour Force Survey. Sysselsättningsgrad i åldersgruppen 65–74 år. Senast uppdaterad 26 februari 2015. Eurostat samlar även in data från de 3 EFTA-länderna; Norge, Island och Schweiz samt Turkiet och Makedonien. De ingår också i vår jämförelse.

Anm. SCB rapporterar in Sveriges AKU (arbetskraftsundersökningarna) till Eurostat. Den 2 mars hade enbart Sverige, Spanien, Danmark och Portugal rapporterat in kvartal 4. Vi jämför därför 2014 kvartal 1–3 med helåret 2006. Detta då beräkningar visat att detta sätt ger en bättre träffsäkerhet med den faktiska förändringen i sysselsättningsgrad mellan helår än vad jämförelser kvartal 1–3 mellan olika år ger för de fem länder med snabbast ökningstakt.

Det finns små avvikelser på cirka 0,1 procentenheter i några kvartals- och årsdata mellan SCB och Eurostat – men det påverkar inte rankingen.

Vi arbetar för lägre skatter och bättre användning av dina skattepengar.

Skattebetalarna:

Skattebetalarnas Förening | Box 3319 | 103 66 Stockholm
Tel: 08-613 17 00 | www.skattebetalarna.se | info@skattebetalarna.se